

הגזענות במערכת הבריאות: ועדה חדשה תילחם בתופעה

הקמת הוועדה מהווה הכרה של משרד הבריאות בגילויי האפליה וההדרה כבעיה מערכתית המצריכה טיפול. הוועדה החלה את עבודתה בימים האחרונים וצפויה להגיש ממצאים בתוך חצי שנה

עידו אפרתי

במאמר שפרסמו בנושא. לד"ר בריהם, עובדי סעד, אחיות ורופאים פעלו לא רק לרפא את העולים אלא גם לחנכם "כחלק מתפיסת הממסד הציוני בדבר יצירתו של 'אדם חדש'". לצד תופעות אלה נשמעו גם עדויות לאורך השנים על הפ"רדת יולדות בבתי חולים ויחס מפלה לנשאי HIV ולמטופלים מהקהילה הגאה.

"בתחום של קהילת הלהט"ב אנחנו נתקלים בזה כל הזמן. זה בא לידי ביטוי בחוסר ידע ולצ"ע רנו גם כלהט"בפוביה", אומרת ד"ר רותי גופן, יו"ר משותפת של החברה לרפואת להט"ב בהסתדרות הרפואית.

כך למשל, מחקר שפורסם בשנת 2015 על ידי גופן וד"ר אבישי שני והתמקד באוכלוסייה הטרנסג'נדרית, העלה כי 45% מהנשים הטרנסיות החלו ליטול טיפול הורמונלי ללא מרשם רופא, לאחר שהשיגו את ההורמונים בשוק השחור. לטענת גופן, הן חשו כי אינן מקבלות ממערכת הבריאות את

השירותים להן וקוקות. אל התופעות המוכרות האלה יש לצרף גם אירועים יומיומיים, שלרוב אינם מד"וחים, כמו הטחת עלבונות בין מטופלים ורופאים על רקע גזעני או סירוב לקבל טיפול מרופאים בשל מוצאם. "אנחנו רואים הידרדרות לאורך השנים. אתה חש את זה בשאלות שעולות והתבטאויות

בין התופעות שהכתימו את המערכת: עדויות על הפרדה בין יולדות ויחס מפלה לנשאי HIV

של הסטודנטים", אומרת הדס זיו מארגון רופאים לזכויות אדם, שבשבע השנים האחרונות מעבירה סדנאות בנושאי הזכות לבריאות ואתיקה רפואית לס"טודנטים לרפואה ובבתי הספר לסייעוד.

לדבריה, "המערכת משקפת יותר ויותר את מה שקורה בתוך העם, ועד לאחרונה כמעט

אף אחד לא קם ונתן על כך את הדעת. קיים סחף ונראה שגם המערכת החינוכית וגם הנהלות בתי החולים מתקשות להתמודד עם זה".

גיוון העובדים

"גילויי גזענות כלפי מטור"פלים או מטפלים במערכת הבריאות אינם נסבלים, ואנו קבענו יעד של אפס גזענות", אומר איתמר גרוטו, "בכוונת הוועדה להוביל תהליך משתף ורחב ככל האפשר על מנת לפ"עול לאיתור גילויים מסוג זה, לטפל בהם, וליצור תהליכים ואווירה מחוללי שינוי".

לדבריו, "אנו מאמינים כי טיפול בתופעות גזענות חשוב לא רק במישור הערכי, אלא גם במישור הבריאותי, וצפוי להביא גם לשיפור במדדי הבריאות ולצמצום פערים בין אוכלוסיות. אנחנו חושבים שאם נפעל בצורה אקטיבית יותר נוכל למפות את התופעה, ולפתח מנגנון שיעזור לנו לט"פל באירועים מהסוג הזה. אם

לא בכלום, או לפחות בחמורים שבהם". בנושא זה אמר בעבר שר הבריאות יעקב ליצמן כי "מערכת הבריאות רואה חובה להגיש טיפול שוויוני לכל נוקק כאשר הוא ושוללת גילויי גזע"נות מכל סוג שהוא".

הוועדה החדשה כוללת עשרה חברים, מנהלים בכירים במשרד, אך בתהליך עבודתה יהיו שותפים גם אנשי אקדמיה, נציגי ארגונים חברתיים, ונציגי מטופלים מאוכלוסיות שונות. עבודת הוועדה תתמקד בשלושה תהליכים מרכזיים: לצד למידת התופעה וחומרתה ויצירת מערכי בקרה ואכיפה, הוועדה שמה לעצמה למטרה למנוע את התופעה על ידי חי"נוך והסברה.

לשם כך יוכשרו הצוותים הרפואיים ותמהיל עובדי מערכת הבריאות יגוון, בדגש על הדרגים הבכירים. בנוסף, הוועדה מומינה את הציבור הר"חב או כל ארגון שיש לו נגיעה לנושא לפנות למשרד עם מידע והצעות.

